

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hšt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

Z mesecem marcijem poteklo je naročnikom četrťletnikom naročilo. Prosimo torej, naj se podvizajo nadalješnje naročnino doposlati, da se jim določen list ne pretrga ali ustavi. List stane do 1. julija 65 kr., do 1. oktobra 1 fl. 30 kr. in do konca leta 1 gld. 90 kr. — Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštnih nakaznicah.

Upravnistvo.

Naše porote.

V 352. seji poslanske zbornice so poslanci dr. Gregorec in tovariši stavili naslednjo interpelacijo:

Meseca decembra lanskega leta je pred celovško poroto stala slovenska kmetica Frančiška Žerjav, tožena, da je umorila dva svoja moža. Pozvanih je bilo iz povsem slovenske pokrajine Kotlje do 60 prič, katerih večina je nemškega jezika popolnoma nezmožna. Med 36 porotniki in 9 namestniki, izžrebanimi za tisto porotno zasedanje, pa so bili samo trije, ki so znali nemški in slovenski, velika večina mož te porote je torej znala samo jeden jezik, namreč nemški.

Sodniki so bili deželno-sodni svetovalec Wagner kot predsednik, deželno-sodni svetovalec Walter in sodni pristav Bouvier kot votanta. Ti trije sodniki znajo le jako malo slovenski, dočim njih namestnik sodni pristav grof Wagensperg slovenski sploh ne zna. Posebno čudno pa je to, da je bil v tem slučaju tožnik državnega pravdnika namestnik Winkler, ki je slovenskega jezika popolnoma nezmožen. Poklicati je bilo treba tolmača, nekega Wedana, kateremu nihče ne more priznati toliko znanja obeh jezikov, nemškega in slovenskega, kolikor ga je treba v sodne namene in še pri tako težkem kriminalnem slučaju. Mož nima višje šolske omike, govori neko slovensko lokalno razrečje, bil je prej trgovski pomočnik in je pozneje kot trgovec ponesrečil. Ne gledé na to pa je naravnost gorostasno, da v slučaju, ko gre za življenje in za smrt, posreduje pri sodbi tolmač dvomljive sposobnosti.

Ta sodna obravnava, katero je popisal celovški »Mir«, potrjuje vnovič, kako je v nasprotju z veljavnimi zakoni in idejami o pravni državi sodna praksa pri celovški poroti, da namreč slovenske obtožence in slovenske priče zaslišavajo in sodijo možje, ki so nezmožni slovenskega jezika in znajo samo nemški. Jdnake nezakonite razmere so tudi pri porotnem sodišču v Celju.

Teh nezdravih razmer so kriva v prvi vrsti politična oblastva, ker se ne držé določeb paragrafov 5, 9, 10, 14 zakona z dne 23. maja 1873. drž. zak. št. 121, nego jih prezirajo. Po § 5. rečenega zakona je postaviti v imenik vse tiste osebe, ki so za mesto porotniško

zakonito sposobne in pristaviti, katerih deželnih jezikov so zmožne in kateri jezik največ govore. Na to določbo se občinski predstojniki dosti premalo ozirajo.

Istega zakona § 9. in 10. določata za okrajna glavarstva in za avtonomne mestne občine Celovec, Celje, Ptuj in Maribor: zaznamovati v prvotnem imeniku tiste, ki se jim v večjezičnih deželah vsled jezikovne zmožnosti vidijo za mesto porotnikov sosebno sposobni. To pa pri porotnih sodiščih v Celovcu in v Celju niso tisti, ki znajo samo nemški, ampak očitvidno le tisti, ki so zmožni obeh deželno navadnih jezikov, torej nemškega in slovenskega. Politična oblastva torej v večjezičnih sodnih okoliših celovškem in celjskem ne delajo zakonito, če se omeje na opomnjo, da so dotične osebe zmožne nemškega jezika. Morebitni ugovor, da ni dovolj nemškega in slovenskega jezika popolno zmožnih oseb, je ničev. V Celovcu je za poroto za celo leto dovolj 216, v Celju 324 takih oseb.

Oziraje se na to in sklicujé se na § 14. zakona z dne 23. maja 1873. drž. zak. št. 121, kjer se izrecno pravi, da mora po § 11. istega zakona določena komisija sestaviti letni imenik tako, da iz prvotnega imenika izbere tiste osebe, ki so v zmislu § 9. najspodobnejše in najvrednejše za mesto porotnika, vprašajo podpisanci:

Ali hoče g. pravosodni minister delovati na to, da se bodo pri sodiščih v Celovcu in v Celju pri sestavljanju imenika porotnikov točno izvrševale določbe zakona z dne 23. maja 1873. drž. zak. št. 121, nanašajoče se na jezikovno mešane sodne okoliše, zlasti tudi s strani dotičnih komisij?

Mane, tekeli, fares.

Te tri besede je zapisala nekdanja skrivna roka na steno dvorane, kjer se je gostil babilonski kralj s svojimi velikaši. Te tri besede se pišejo tudi dandanes na dvorane sedanjih bogatašev in velikašev. Roka pa, ki piše, ni le ena, temveč tisoč in tisoč jih je žilavih rok delavcev, ki so združeni v društvih socialnih demokratov. Pri volitvah l. 1871. prišlo jih je na Nemškem na volišče 124.700; l. 1893. pa že 1.730.000 mož. Koliko je socialistov v Avstriji, lahko prilično sklepamo iz tega, da ima njih dnevnik »Arbeiter-Zeitung« okoli 30.000 naročnikov. Tudi med nami Slovenci jih ni malo. Od Nemcev smo sprejeli liberalizem, dosledno je, da se je rodil med nami tudi njegov sinček: socializem.

Čudno! Rašno, ko sem zapisal zadnjo besedo, stopi v sobo majhna deklica, nižja kot je letošnji sneg. Oče njen je delavec, pa leži že dalj časa bolan. »Atek Vas lepo prosijo, če bi Vam bilo mogoče, jim še kaj pomagati«, mi reče z milim glasom. — »Tako, ali so še

vedno bolni?« — »Še vedno, — zdaj so pa mama tudi zboleli«.

Ne le usmiljenje, ampak tudi srd se mi vzbudi v srcu. Gost sneg veje zunaj; ubogi stariši morajo res biti v veliki stiski, da v takem vremenu in v takem potu pošljejo dobro uro daleč svojega otroka prosit podpore. Zakaj se pa niso obrnili na gospoda, pri katerem je bolni oče ugnobil svojo delavno moč in zdravje svoje? Gospod prebiva blizu v lepi hiši. »Ah«, mi je rekla nekoč žena, »gospod ne poznajo miloščine«.

Je-li se potem čuditi, da so socialisti na svetu? »Vi ste sol zemlje; če se pa sol spridi, s čim se naj soli? Za nič več ni, nego da se vrže vun in potepta od ljudij«. Tako je rekel naš Odrešenik. Kdo bi pa naj bil zemlji »sol«? Vsi stanovi, ki imajo v rokah in na skrbi izobraževanje, vodstvo in gospodarstvo nižjih stanov. Vendar koliko je spridenega (neslanega) tam, kjer bi imela biti »sol zemlje«. Sol pomeni modrost. Po nauku sv. pisma je začetek modrosti strah božji. Koliko pa se nahaja strahu božjega pri bogataših in velikaših? Sol varuje gnilobe. Kakor pa beli sneg zakriva dosti nesnage, tako se pod mnogotero gosposko obleko in streho nahaja veliko gnilobe in gnusobe. Slab zgled tako imenovanih izobražencev je kriv, da je človeška družba črviva. Sol stori jedr okusno. Koliko neslanosti se pa v naših časih govori po državnih in deželnih zborih! Koliko neslanosti se uči po šolah! Koliko neslanosti se tiska po časnikih in leposlovnih listih! Koliko neslanosti se nahaja v slepih narodnih prepirih! Dobra sol ima svojo značilno rezkost. To lastnost imajo pač socialni demokrati. Oni so neumorni, vstrajni, goreči, požrtvovalni za dosego svojih namenov. Priča temu je njihova obširna organizacija, njihovo razširjeno časnikarstvo, njihovi pogostni shodi, njihovi velikodušni darovi za razne društvene potrebe. Zato pa tudi z vedno bolj debelimi črkami pišejo na poslopje človeške družbe one besede: Mane, tkel fares, da izvršijo: Če se pa sol spridi, za nič ni več, nego da se vrže vun in potepta od ljudij!

Zagajski

Cerkvene zadeve.

Prelat Fran Kosar.

(Dalje.)

Kosar, stolni kanonik.

»V resnici! Fran Kosar bil je podoben stebri, kateri tem trdnjeje stoji, čim več nanj naložiš«. (Nagr. bes. govorili mil. knezoškof lavant.)

Škofijstvo v Mariboru je težko pogrešalo skušenega in odličnega duhovnika, kakoršen je bil Kosar, in zato bile so oči višjega pastirja vedno na njega obrnjene, da ga pri prvi priložnosti dobé nazaj v Maribor. Ko je torej smrt pokosila starašino stolnega kapitola, stolnega prošta dr. L. Vogrina, namignilo se mu je, naj se oglasi za izpražnjen kanonik stolne cerkve. Prav med tem časom, ko je tekla njegova prošnja za kanonikat, sedel je ranjci od 20. avgusta do 3. septembra 1870 kot poslanec v deželni hiši v Gradcu, in se je torej vlada lahko do konca prepričala, da Kosar ni Bog vé kaki nasilen rovar ali nevaren ščubar, nego da vse njegovo delovanje uravnava katoliško prepričanje, in da njegova narodnost ne hodi krivih in skrivnih potov, nego po ravnem tiru naravne in krščanske pravice, in da je tudi njegova beseda, dasi odločna in mogočna, vendar mirna in spravljiva, oblažena po božjem Duhu, kateri je dihal v njegovem pobožnem srcu, in zato tudi vlada ni ovirala njegove prošnje.

Z najvišjim odlokom dne 4. decembra 1870 usoj se svetli cesar imenovati knez. škof. konzist. svetovalca Frana Kosarja stolnim korajem lavantinske škofije. Pokojnik ni bil celih šest let v Kozjem, in v tem kratkem času razpodil je njegovo čisti značaj vse oblake, ki so se zbirali nad njegovo glavo. Kakor je bil pred par leti tih in žalosten njegov odhod iz Maribora, tako vesel in slovesen je bil njegov uhod, ko se je po božičnih praznikih vračal v Maribor, ter je bil 27. decembra 1870 v stolnici svečano umeščen.

Zdaj se je začelo v Mariboru vsestransko njegovo delovanje. V prvi vrsti bil je zopet govornik, ki ni le pri raznih slovestnostih in družbenih zborih, nego tudi pri narodnih in cerkvenih vprašanjih govoril in je bilo skoro gotovo, da bo Kosar kot pridigar sam stopil na prižnico. Službo za službo so izročali rajni knez in škof Jakob Maksimilijan pokojniku ter mu s tem pokazali svoje zaupanje in naklonjenost. Začetkom leta 1871. bil je imenovan kanonikom pokoriteljem (penitencijarjem), svetovalcem kn. šk. zakonskega sodišča in predsednikom duhovne sodnije (oficialata) in zagovornikom zakonske vezi. Od l. 1872. prednaša začasno v škofijskem bogoslovnem učilišču cerkveno pravo in je leta 1873. nameščen za rednega profesorja tega predmeta. Radi se spominjamo, kako je vedel najtežavnejša vprašanja razdrobiti in razložiti, da so bila jasna tudi najbornejšim poslušalcem, in jih prepričati o važnosti posameznih pravnih načel.

Profesuro je oskrboval celih deset let proti jako pičli odškodnini in ko ga proti koncu njegovega življenja tolik posel utruji, odvezali so ga milostivi knez in škof profesure ter so s pristrčno zahvalo pripoznali nič manj njegovo nesebično in požrtvovalno delovanje, kakor tudi njegovo skušeno učenost in modrost.

Gospodarske stvari.

Kompóst.

(Dalje.)

Pa še nekaj, je-li ta račun, kakor sem ga predzadnjič priobčil, dovolj natančen in za vsak slučaj dober? Čisto natančen ni; kajti ni mogoče vselej vse pojedinosti in okolščine v poštev jemati, tudi niso razmere vselej enake, v glavnih potezah je pa račun le zanesljiv. Privaditi se pa mora človek prav ceniti rastlinsko hrano v posameznih tvarinah, spored razmerja, v katerem jih morejo rastline izkoristiti in pa spored množine, v kateri so v posameznih tvarinah zastopane, kolikor je mogoče to že na oči presoditi. N. pr. v pepelu, če je bolj ali manj čist, tako v roženih opilkih itd. Pri tvarinah, katere ima človek doma, ne pride tolikanj v poštev, če se za par krajcarjev zmoti, pri nakupovanju tvarin naj pa bode bolj previden in naj zahteva jamčenje o množini redilnih snovij.

Ni zadosti, da človek tvarine za kompost samo zbira, temuč mora jih znati rastlinam tudi dostopne, tako rekoč prebavljive napraviti. V tem obstoji ravno velika vrednost mnogega kompostiranja, ker se dajo težje raztopne snovi z rastlinami dobro izkoristiti. Tvarine, ki ne bi nič ali pa le jako po malem koristile, če jih spravimo neposredno v zemljo, da tvarine, ki bi mogle neposredno porabljene celo škodljive biti, take tvarine spremenimo v kompostu v denar, katerega dobimo za večje pridelke. Kmetovalcu, ki kompost napravlja torej ni samo potrebno, da zna tvarino za njega zbirati, redilne snovi v njih popolnoma ohraniti, temuč vedeti mora tudi kake premembe se vršé v kompostu

in kateri so uzroki tacih prememb, kajti le tedaj bode mogel tudi prav posredovati.

Že prej sem omenil, kako vrednost imajo organske tvarine v kompostu, poudaril vrednost žaganja, listja itd. za kompost. Iz tacih tvarin razvija se mnogo ogljenčeve kisline in ta služi kot topilo. Kakor posreduje v naravi razkroj mineraličnih tvarin, raztopljenje skalovja in njega drobcev, tako na polju raztaplja mineralične snovi rastlinam, posebno pa v kompostu, kjer se je primeroma veliko več razvija. Ob enem pa organske tvarine in razvijajoča se ogljenčeva kislina kup komposta rahljajo, olajšajo kislecu zraka pristop in ta potem snovi v kompostu tudi ugodno spreminja.

Za razpad organskih tvarin in za premembo rastlinskih redilnih snovij v njih n. pr. organizovanega dušca v amonijak in solitarno kislino, potrebne so pa nekatere gljive, ki pa tudi zahtevajo za svoj razvitek in delovanje, da se izpolnijo nekateri pogoji, da je dovolj vlage, enakomerna toplota itd. Te gljive spravimo v kompost najbolje v gnoju ali v že razkrojajoči se gnojnici. Polivanje komposta z gnojnico donaša torej večkratno korist; z gnojnico spravimo dokaj redilnih snovij v kompost, v katerem tudi ostanejo, ob enem pa tudi gljive, ki njega razpad in pa nitrifikacijo (premembo amonijaka v solitarno kislino) povzročujejo, priskrbijo pa tudi za te gljive potrebno vlago itd. Vsaki čas bode torej umestno gnojnico ne neposredno na travnike, temuč na kompost spravljati, kajti tu nam več in bolje koristi.

Jako važna tvarina za kompost vsled pospeševanja razpada in ugodnih prememb je apno. Najbolje je živo apno, v sili je pa tudi še lapor dober. Apno od starega židovja tudi velja, ter ima deloma tudi redilnih snovij v sebi, posebno tako, ki je od starih hlevov, ima mnogokrat precejšno množino amonijaka in solitarne kisline. (Dalje prih.)

Žitne cene v Mariboru od 9. do 16. marcija. Po hektolitrih: pšenica 5 fl. 80 kr., rž 4 fl. 60 kr., ječmen 4 fl. 50 kr., oves 3 fl. 35 kr., turšica ali koruza 5 fl. 70 kr., proso 4 fl. 70 kr. in ajda 4 fl. 90 kr.

Sejmovi. Dne 23. marcija v Slov. Gradcu in Poličanah (svinjski sejem). Dne 26. marcija v Dobovi. Dne 27. marcija na Podplati in v Imenem (svinjski sejem). Dne 28. marcija na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem).

Dopisi.

Z Dunaja. (Navratilova 70letnica.) Poročati vam moram o sedemdesetletnici, katera se je tukaj 4. t. m. krasno obhajala na čast gospoda Ivana Navratila. Zbralo se je toliko narodnjakov, da je sicer velika dvorana »Slovanske besede« bila prenapolnjena. Med navzočimi je bilo mnogo odličnikov, več dičnih gospic in gospá, poslancev, duhovnikov, profesorjev, častnikov in uradnikov ter lepo število vrlih slovenskih vseučiliščnikov; med temi sem opazil tudi več udov »Danice«. Častitljivi, sivolasi gospod slavljenec je bil že pri nastopu v dvorano pozdravljen z gromovitimi živio- in slava-klici. Pele so se potem krasne slovenske pesmi; s temi so se vrstili govori, citranje in živahne napitnice. Gospod dr. Murko je v jedrnatem govoru naštel neprecenljive zasluge, katere si je gospod Navratil pridobil za našo književnost, kakor tudi za gojenje slovensčine in za naše velikošolce na Dunaju. Gospod poslanec Dr. Fernjančič mu je častital v imenu slovenskih pravnikov; nadalje so ga v krajših ali daljših govorih slavili gospodje

dr. Sedej, dr. Pajk in Dragotin Hribar. Večkrat se je tudi gospod Navratil sam oglasil in nam pripovedoval zanimive dogodke iz svojega življenja. Tako smo se, akoravno oddaljeni od doma, v lepi domači besedi zabavljali. Kako milo pa doni ljuba materinščina v tujini, razume le, kdor je to sam skušal. Hitro so tekale ure in bila je polnoč, ko smo se začeli razhajati. Vsak pa je šel domov z veselim srcem in s ponosom na moža, kateri je: naše gore list. Gotovo tudi »Slov. Gospodar« z menoj vošči: Bog živi še mnoga leta! —s.

Od Sv. Petra pod Sv. gorami. (Novic) je veselih malo, žalostnih dosti. Vesela novica je, da se nas zdravje drži. Od novega leta je umrla samo ena ženska in par otrok. Bog daj, da bi se spomladi ne razširila kaka bolezen, kakor bojda že zdaj influenza razsaja na Angleškem. Veliko škode nam je delal sneg. Leži ga veliko čez meter. Prvi je zapal o Katarininem do kolena. Od 14.—22. januarija ga je hud jug pobiral po solčnih krajih, da se je žito prezračilo, potem ga je pa na novo nasipalo, in zime je bilo 22. febr. do 15. stopinj. Ker ni mogoče nobene reči prodati in ničesar zaslužiti, oglašilo se je letos manj ljudij za Mohorsko družbo, kar bo marsikateri zlo obžaloval. Šolski otroci se bodo to zimo malo naučili, ker ne morejo zavoljo prevelikega snega dohajati, in pa ker smo bili 5. marcija po noči v šoli nesrečni. Okoli dimnika se je na dilah po dne razžarilo in po noči užgalo, da je začelo s plamenom goreti. K sreči smo še pravi čas ogenj zagledali. Z neznanskim strahom je vse na noge skočilo, ko so se zvonovi oglasili. Od vseh stranij smo pridrli, vrata vlomili, nekaj stropa razsekali in sneg na ogenj valili. Pregorel je strop v veži in podreti se je moralo nekaj stropa v manjši šoli. Ko bi nas ne bil Bog obvaroval, bilo bi najbrž stokrat več škode, ker je mogoče, da bi bil ogenj segel na kaplanijo in farovž, ker od kaplanije stoji šola komaj tri stopinje proč. Mogoče je, da se bo vsaj zdaj nabralo za brizgalnico. Dajmo za njo kapital, ker nam bo gotovo obilno obresti povrnila.

Od Mislinje. (Gromenja dobri nasledki.) Ko je znana fužinska parada s pokanjem možnarjev (brez polit. dovoljenja) v slovo bivšemu županu predramila zaspane prebivalce in celo pretresla novi odbor, vneli so se pogovori: »Kaj je neki znani Vivod fužini toliko škodoval?« in novo izvoljeni Bedenik se je prestrašil svoje časti. Temu nasledek je bil, da se je v treh tednih moral voliti novi župan — spet britkost znanemu agitatorju. Ta »korporal« in njegov »ad-jutant« v zadregi vendar najdeta odbornika Karbuna, ki je na silno pritiskanje županstvo prevzel. Fužinarje pa je takoj oplasil, rekoč: »Ako se ne umirite in ne zglihate v vzdrževanju grabenske ceste, ne sprejemem izvolitve in župana v Doliču se ne znebite!« Ta strah napoti g. Šifermüllerja, da hoče z zastopom vsaj za tri leta skleniti pogodbo. Ko se mu je dokazalo, da ima po razsodbi najvišjega sodišča na Dunaju z dne 13. jul. 1883 št. 1389 občina le policijsko dolžnost, ne dolžnosti vzdrževanja, sklenila se je pogodba kakor z ravno potujočimi vozniki. Tudi se temu gospodu zopet dokaže, koliko stroškov da občina ima z bivšimi ubogimi fužinarskimi delavci in njihovimi otroki. Po tem viharju se sklene peticija na štaj. kmetijsko družbo za ugodnejšo premembo lovske postave, ker je zlasti letošnjo zimo očividno, koliko škode napravi zajec. Žal, da se druge občine v tej zadevi nočejo ganiti.

Iz Celja. (Dne 11. svečana) so biciklisti priredili v naši čitalnici interni ples z vojaško godbo. Nam se ni zdelo potrebno, ta ples posebno popisati radi tega, ker je ostal udeležencem itak v jako dobrem spominu, v še boljšem pa morda tistim gospodom, koji, ker je

bil ples čisto interna veselica, niso bili povabljeni. V predzadnjem dopisu iz Celja moram za začudenjem čitati, da je bil ta ples sijajen, oziroma da je bil kot sijajni ples prirejen. Še bolj čudno se je nam zdelo, »da so bili nekateri biciklisti povabljeni (društva slov. biciklistov namreč ni nikjer«.) Jasno je, da dotični dopisovatelj ni bil na tem plesu, najbrž ni bil povabljen; tega mu torej ne moremo zameriti. Če pa trdi, da društva slov. biciklistov nikjer ni, potem pa ne vemo, od kod se je ta dopisovatelj vzela. Tolažba mu naj bode, da poznajo članove društva slovenskih biciklistov iz Celja med sportnimi kolegi ne samo na celem Spodnjem Štajarskem, ampak v Gradcu, Dunaju, v Pragi, po celem Kranjskem, posebno pa na Hrvaškem. To dotičnemu gospodu v pojasnilo.

Iz Ptuja. (V okrajni zastop) so bili voljeni dne 16. in 20. t. m. ti-le gg. kandidatje narodne stranke: 1. Iz veleposestva: Brenčič Miha, tovarnar v Žabjaku, Čeh Alojz v Ločiči, Kovačec Anton v Sp. Velovlaku, Mikl Tomaž, trgovec pri Sv. Marjeti, Ožgan Simon, c. kr. notar v Ptuju, dr. Ploj Jakob, odvetnik v Ptuju, Rodošek Martin, veleposestnik v Škorbi, č. o. Klement Šalamun, gvardijan v Ptuju, Strah Jurij, veleposestnik v Hvaletincih, in Franc Urbas, veleposestnik pri Sv. Lovrencu. 2. Iz skupine kmečkih občin: Anton Gregorič, veleposestnik v Ptuju, Jože Zelenik pri Sv. Urbanu, Fric Davorin v Staršah, Grahar Janez na Hajdinju, Sagadin Anton v Sesterzah, Ilesič Franc v Vitomarcih, Anton Potočnik v Kozmencih, Janez Vidovič v Prvencih, Anton Korenjak pri Sv. Barbari v Halozah in Franc Kosér, c. kr. poštar v Juršencih. Skupina veletržcev ima 10 zastopnikov, med temi narodnjak gosp. Andrej Jurca, drugi so Nemci. Iz skupine mest in trgov je voljenih 9 nemških zastopnikov za mesto Ptuj, in narodni kandidat g. Martin Krajnc za trg Črna gora. V novem okrajnem zastopu je tedaj 22 slovenskih, 17 nemških zastopnikov in eden (Adalbert Ružička) neutralen zastopnik. Nemci so napeli vse moči, da bi zmagali v velikem posestvu, ali niso mogli več glasov naberati kakor 50, a naših bilo je 178. Četirideset volilcev nebi skoraj moglo priti čez veliko Pesnico, a narodna zavest in disciplina premagala je tudi višjo moč — prijezdili so čez vodo! Lepo je bilo videti orjaške može na bistrih konjih. Živel slovenski vitezi!

Iz Slov. goric. (»Kajhar«) ima v letošnji 2. št. zopet zanimivo gradivo, kakor n. pr. »katekizem za volitve«, v katerem spet maha pa čast. duhovščini. Dalje lepó opisuje framasona in je opisuje kot najboljše ude človeške družbe, ker niso nikakor nevarni po njegovih mislih cesarskim in kraljevskim kronam; tem so menda po »Štajarskem kmetu« bolj nevarni — duhovniki in jezuitje. In taka sodrga se ponuja — slovenskim vernim kmetom? Ostudna je povest »Pred oltarjem« vedno pogrešamo Slovenci — duhovnikov, a ako še bodo Slovenci brali take povesti, kakor so v »kajharju«, ni čuda, da se nekaterim omrzi duhovniški stan. Končno žveče o prerokovanju o koncu sveta. V tem spisu se proti koncu izjavlja, da ne veruje na konec sveta in v sodbo božjo. Sramota torej za vsacega Slovenca, kateri bi podpiral tako sodrgo, kakor je »Štajarski kmet«, torej proč z njim ter si naročajmo rajši »Slov. Gospodarja«, kateremu želimo še enkrat 29 tečajev! —k—

Iz Logarovec pri Ljutomeru. (Zahvala.) Novoustanovljenemu »prostovoljnemu gasilnemu društvu v Logarovec pri Ljutomeru« prispeli so v pretečenem društvenem letu za nabavo ognjegasilnih orodij naslednji darovi od sledečih p. n. darovalcev: Milostlj. knezoškof Mihael 30 kron; slavna posojilnica v Ljutomeru 160 kron; slavna c. kr. priv. vzajemna zavarovalnica proti požarni škodi v Gradcu 60 kron; g. vitez Jurij Hildebrand, na-

jemnik lova na Murskem polju, 50 kron; vlč. g. Ivan Skuhala, dekan v Ljutomeru, 2 kroni; g. dr. Ivan Križan, kr. profesor v Varaždinu, 10 kron; g. Oton Ploj, c. kr. notar v Gornji Radgoni, 4 krone; g. Anton Šlamberger, c. kr. notar, 4 krone, g. Josip Ivančič, c. kr. davč. kontrolor, 2 kroni, g. dr. Josip Farkaš, zdravnik, 2 kroni, g. Ivan Kukovec, veleposestnik, 2 kroni, g. Martin Čagran, urar, 2 kroni, vsi v Ljutomeru; g. Ivar Gregorinčič, posestnik in lončar v Noršincih pri Ljutomeru, 10 kron in g. Ignacij Hauptman, posestnik in gostilničar v Križevcih na Murskem polju, 1 krono. Imenovano društvo izreka tem potom vsem blagim p. n. darovateljem najprisrčnejšo zahvalo za njih blagohotno naklonjenost in veledušno podporo.

Od Sv. Križa pri Slatini. (O tropinovecu.) [Konec.] Z največjim zaupanjem sem se lotil tudi lani ob trgatvi pridno z napravo tropinoveca. Sedaj sem že popolnoma zaupanje stavil v njega in pripravil sem si ga zopet 3 polovnjake in k temu primešal za domačo porabo namenjena 2 polovnjaka natornega mošta. Nastavil sem bil za oboje 5 polovnjakov sod. Oboje skupaj je zaradi zelo mrzle temperature skozi celi mesec oktober sicer počasi vrelo, ali vendar se je do decembra z drugim vinom vred enako kazalo. Še le meseca januarja sem ga prvokrat pretočil in danes imam z $\frac{3}{5}$ tropinoveca in $\frac{2}{5}$ pristnega vina izvrstno kapljico, katero mi vsakteri dobri spoznavalec vina za prav žlahtno vinsko kapljico pogleda in potrdi. Ko sem to mešanico dal poskusiti nekemu imenitnemu poskuševalcu vina, ni mi ta gospod na prvo besedo verjel. Drugi, ravno tako imenitni strokovnjak vinstva, je to mešanico imenoval: »prav dobra kapljica iz haloških goric«. To je vendar najboljše spričevalo, da je tropinovec v resnici prav dobra kapljica. Po mojem nasvetu jih je 8 vinorejcev s tropinovcem že poskušalo in 5 od teh vinorejcev mi naznanilo, da so s tropinovcem prav zadovoljni. Z ostalimi še o tem nisem govoril. Ko bi bil tropinovec zdravju in vinski trgovini škodljiv, ne bi ga Francozje v tako ogromni množini že toliko let pridelovali. Pridelovanje tropinoveca še celo vlada priporoča; seveda le po načinu, kakor ga nasvetuje č. gospod župnik Jos. Žičkar.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so odredili, da se namestijo generalni nadzorniki vojske, in so imenovali nadzornikoma barona Schönfelda in princa Ludovika Windischgraetza. — V državnem zboru se je nadaljevala podrobna razprava o davčni preosnovi. — Delegacije bodo letos zborovale začetkom junija na Dunaju. — Koncem tega meseca bodo na Dunaju občinske volitve v drugem razredu. Da bi uradniki rajši volili liberalce, zahteva finančni minister 2 milijona podpore nekaterim uradnikom.

Češko. Namestnik grof Thun je te dni vsem ravnateljem srednjih šol in učiteljskih pripravnic izdal ukaz, da se mora po šolah gojiti med drugim tudi narodna in verska strpljivost. Vsekako je ta ukaz izdan v obrambo Nemecev in židov.

Štajarsko. »Mainzer Journal« okrea naše Bismarkovce tako-le: »Odposlanstvo iz Štajarske bode knezu poklonilo častno kupo Kake zasluge pa ima Bismark za Avstrijo? Vi podložniki avstrijskega cesarja, ki morete častitati najhujšemu sovražniku svoje dežele! Trikratni »pfui« vam!« — In tako jih mnogo sodi v nemškem »rajhu«.

Koroško. Deželni šolski svet je prepovedal rabo slovenščine pri krščanskem nauku v vseh prevaljskiholah in celó v Lješah, kjer so v drugem razredu razven dveh deklic vsi otroci slovenski. Otroci ne smejo več slov. katekizmov v šolo prinesiti. S to prepovedjo, za katero se noben katehet ne more brigati, je deželni šolski svet pokazal najostudnejšo sovraštvo do Slovencev!

Kranjsko. Inženir Glowacki je dobil dovoljenje za šest mesecev, da izdelava tehniške priprave za novo železnico od južne železnice med Ljubljano in Borovnico čez Log do Vrhnike. — Na ljubljanski obrtni šoli se začne poduk o pletarstvu 1. aprila. — Na Studencu pri Ljubljani bode poduk za ribiče od 16. do 20. aprila.

Primorsko. V Gorici bodo Slovenci postavili »Narodni dom« v spomin 50letnice vladanja cesarjevega. — Oni dan je odbil tržaški mestni zastop prošnja slov. starišev, naj se pri Sv. Magdalenii ustanovi ljudska šola s slov. in italijanskim jezikom. Spet nova krivica! — V Istri bodo deželnozbornske volitve za kmečke občine 16., za mesta 21. in za veleposestvo 24. maja.

Ogersko. Ljudska stranka namerava ustanoviti lastni časnik. Predsedniku te stranke, grofu Ferd. Zicky, so sv. oče Leon XIII. poslali pohvalno pismo. — Vojni minister Krieghammer je izjavil, da on ne dovoli nobene madjarske vojne srednje šole. S tem se je pa Madjarom sila zameril. — Dne 19. t. m. je bilo škofovsko posvetovanje pri kardinalu Vaszaryju; dne 20. t. m. pa je zborovala gosposka zbornica. — Pri vojakih so te dni našli več socijalistiških spisov.

Vnanje države.

Rim. Dne 18. t. m. je bil konzistorij ali zbor kardinalov, v katerem so sv. oče Leon XIII. imenovali 29 novih škofov. Pričetkom konzistorija pa so govorili o volitvi kaldejskega patrijarha.

Francosko. Dne 15. t. m. je v poslanski zbornici ministerski predsednik Ribot obljubil, da bode zboljšal plače državnim delavcem, čim dovolijo razmere. Ob enem je izrazil upanje, da bodo tudi drugi delodajalci posnemali državni vzgled. Zbornica je sklenila, da se ta govor nabije po vseh francoskih občinah.

Nemško. Za nadpredsednika v vshodni Prusiji je imenovan grof Viljem Bismark, sin kneza Bismarka, na mesto grofa Stolberga. S tem je bojda cesar Viljem hotel pokazati, da ni prevelik prijatelj poljedelcev. — Večina berlinskega mestnega odbora je odklonila sklep, naj se staremu Bismarku pošlje posebna spomenica.

Rusko. Vlada namerava v kratkem osnovati stalno zastopstvo pri sv. stolici v Rimu. — Voditelj ministerstva vnanjih zadev, knez Lobanov, postal je minister vnanjih zadev. — Car je izdal ukaz, da sme na trgovski šoli v Odesi biti le toliko odstotkov židov, kolikor odstotkov za šolo plačujejo. Dozdaj je bila ta šola skoro popolnoma požidena.

Bolgarsko. Ministerski predsednik Stojlov blizu tako vlada, kakor poprej Stambulov. Dal je zapreti Cankova in njegove prijatelje. Obdolžili so jih, da so ljudstvo hujskali k ustaji proti knezu. Prav za prav pa Cankova stranka neče brezpogojno podpirati sedanje vlade.

Srbsko. Ta petek se povrne kralj Aleksander s Francoskega. — Oni torek je v Belemgradu umrl bivši vojni minister general Horvatovič, ki se je posebno odlikoval v turško-srbski vojski. — Volitve za srbsko skupščino so razpisane na dan 15. aprila. Vlada dobi gotovo večino, ker se bo volilo po starem volilnem redu, po katerem kralj imenuje tretjino skupščinarjev.

Špansko. Pred tednom je 100 častnikov vsitilo v uredništvo dveh listov in nateplo par urednikov. Ker je vojni minister skušal opravičevati pred poslanci po-

stopanje častnikov, poslanci pa temu niso hoteli pritriliti, odstopilo je vse ministerstvo.

Azija. Kitajci se poganjajo z zmagovalnimi Japonci, katerim hočejo odstopiti otok Formoso, ako v to privolijo Francozi. Od Mandžurije pa Kitajci nečejo odstopiti nobenega dela. Tega tudi Rusi ne bodo dopustili.

Amerika. V glavnem mestu Brazilije, Rio de Janeiro, je nastal 16. t. m. v vojni šoli upor, ki so pa ga kmalu udušili poklicani vojaki. Šola, v kateri je do 800 kadetov in dijakov, zaprla se je do maja meseca. Upor je bil baje posledica političnih spletk proti vladi.

Za poduk in kratek čas.

Vurberg.

(Krajepisno-zgodovinska črtica; spisal M. Slekovce.)

(Dalje.)

Razun Vurberga je posedal Ferdinand Marija grof Attems še Dornovo z Markovci, Sv. Križ, Lučnik in Podgoro na Primorskem, Falkenstein, Tanzenberg, Brežice, Reichenburg, Podturen, Landsberg, Hartenstein in Bistriški grad.

Od 22. februarija 1773 oženjen z Marijo Ano, rojeno baronico Gall, s katero je imel devet otrok, ostane v Vurbergu vedno v blagem spominu; kajti ustanovil je tamošnjo duhovnijo in postavil sedanjo lično cerkev Matere božje.

Ko je osivel v službi za domovino, umrl je od mrtvouda zadet zelo naglo dne 23. maja 1820, zapustivši obširna svoja posestva najstarejšemu svojemu sinu Ignaciju Mariji.

Ta se je narodil dne 24. februarija 1774 ter je po očetovi smrti postal deželni glavar, l. 1821. tajni svetovalec, pozneje še vitez reda železne krone I. vrste. Umrl je poln zaslug za cesarja in domovino l. 1862.

Po njem je Vurberg podedoval njegov stričnik Friderik grof Attems, deželni poslanec na Štajarskem in ravnatelj štajarske hranilnice, ki je bil kot lastnik v deželno zemljiško knjigo vpisan dne 30. decembra 1864. Ta je grajščino dne 1. maja 1885 prodal Francu Leidenfrostu, veleposestniku in dvornemu vinotrčcu na Dunaju, ki se je dal s svojo hčerjo Karolino, omoženo Troll, že dne 6. t. m. kot lastnik vknjižiti. Ko pa je on dne 23. maja 1893. l. 73 let star umrl, postala je imenovana Karolina s svojim soprogom Ferdinandom Troll-om, bivšim dimnikarskim mojstrom na Dunaju, lastnica starodavnega Vurberga.¹⁾

III. Grajščina.

Vurberški grad je svoje dni imel lastno gosposko. Tamošnja grajščina izvrševala je namreč do l. 1850. razun civilne sodnje oblasti čez svoje podložnike tudi deželno — kazensko — sodnijo v njej odkazanem okraju. Politični okraj vurberske grajščine je obsegal sedanje katastralne občine in kraje: Grajenščak, Krčevino in Vumbah; potem Zaversko ves, Gornji in Spodnji Duplek in Dvorjane ali Sv. Martin; Gornje in Dolnje Koreno, Zimico, Žikarce, Čermljenšak, Selce, Zavrh, Nadvišec, Rogoznico in Stražišče ali Sv. Barbaro. Prve tri spadajo dandanes v ptujski okraj, drugih pet v mario-borski, ostale pa k Sv. Lenartu v Slov. gor.²⁾

Ta okraj, ki je vseskozi hribovit, je početkom tega veka brojil 1149 hiš in 4506 prebivalcev. Obsegal je 10.214 oralov in 1568 □ sežn., in sicer: 2325 oralov 1513 □ sežn. njiv, 1316 oralov 1451 □ sežn. travnikov

¹⁾ Deželna zemljiška knjiga v Gradcu.

²⁾ F. Raisp, Pettau, 294.

in sadovnjakov, 3037 oralov 1029 □ sežn. pašnikov, 846 oralov 1328 □ sežn. vinogradov in 2687 oralov in 1016 □ sežn. hoste.¹⁾

Podložnike je grajščina imela v raznih časih različne, kajti grajščaki so s svojimi kmeti in želarji ravnali, kakor s kakim spremenljivim blagom ter jih niso le prodajali in zamenjavali, ampak tudi zaženili in kot botri eden drugemu za krstni dar dajali.

Najstarejši urbar ali zapisnik podložnikov in dohodkov vurbarske grajščine od l. 1496.²⁾ kaže nam, da je grajščina imela podložnike ne le na levi strani Drave, ampak tudi na desni.

Na levi strani Drave našteva urbar sledeče kraje: 1. »Dorffel«, najbrž Dvorjane ali sedanji Sv. Martin; 2. Vumbah (Wumbach), kjer je županil Gregor; 3. Spodnji Duplek (Nider Tewpling) z županom »Gerson-om«; Gornji Duplek (Ober Tewpling) z županom Jurijem; 5. Žitečka ves (Seytendorff), kjer je bil stari Gregor župan; 6. Velika Zimica (Groswinterpach) z županom »Vetterly«; 7. Mala Zimica (Khlain winterpach) z županom Martinom; 8. »Fueswinterpach«; 9. Gornje Koreno (Ober Wurtz) z županom Gašparjem; 10. Dolnje Koreno (Nyder Wurtz) z županom »Togkle«; 11. »Wotschendorff«, najbrž Pečice ali Vinička ves, z županom »Matthe«; 12. Gornja Voličina (Ober Woltsch) z županom »Lovre«; 13. Dolnja Voličina (Nider Woltsch), kjer je grajščina imela dvorec ali gradič (Hoff). Župan je bil »Doman«. 14. Šetarjevci (Schiltarnn) z županom Tomažem; 15. Selce (Selnitz); 16. Drstelje (Dristal) z županom Jurijem; 17. Dolnja Grajena (Nyder Grayant) z županom Gregorjem; 18. Gornja Grajena (Ober Grayant) in 19. Bačkovce (Patschendorff), kjer je »Wratina« županil.

Na desni strani Drave so navedeni kraji: 1. Dagoše (Lengdorff); 2. Loka (Lakh) z županom Štefanom; 3. Sv. Janez (Sand Johannis) z županom Andrejem; 4. Slovenja ves (Slabendorff), kjer je županil stari Peter; 5. Hodoše (Sybendurftigen) z županom Wolfom; 6. Polskava (Pultzka) z županom Erkonom; 7. Župečja ves (Sawtendorff) z županom »Drasymer«; 8. »Mayd-burg«, najbrž Apače v župniji Sv. Lovrenca na Dravskem polju, kjer stare listine navajajo »Meidsburg«. Ondi je županil »Janso«. 9. Gora (Newstift) z županom »Drasimer«; 10. »Grosnewndorff« z županom Lenartom; 11. Stanečka ves (Staindorff) z županom Andrejem; 12. »Zwm Forstl« z županom Ivanom in 13. »Schawnbart« z županom Blažem.

Davki so v zapisniku navedeni deloma žitni, deloma denarni ali oboji; določevali so se po velikosti in pridelkih posestva. Od kmetije (hucbe) je grajščina dobivala na levi strani Drave navadno po dva ali tri škafe (mernike) pšenice in 15 vinarjev, na desni pa do šest škafov rži in primeren davek v denarju. Nekateri so morali vrhu tega odrajtovati še po dva do šest škafov ovsu, dve merici kaše in eno merico fižola ali boba.

(Konec prih.)

Smešnica. A.: »Čudno, da je letos tako huda zima bila na Italijanskem«. -- B.: »Lahko je bila huda zima, ko pa na Italijanskem nimajo pečij!«

Razne stvari.

(Občinski odbor trga Mozirje) je v svoji seji dne 12. t. m. sklenil resolucijo zoper bismarkovanje nemških Štajarcev, ter to početje imenuje — predrznost.

¹⁾ C. Schmutz, Hist.-top. Lexicon v. St., IV., 414.

²⁾ Deželni arhiv v Gradcu.

(Zaupnico) so izrekli občinski zastopi Marija-Gradee, Bučečevci in Sv. Križ na Murskem polju gosp. dr. Iv. Dečku in vsem našim gg. deželnim poslancem.

(Čast. o. Ladislav Hrovat), c. kr. profesor v pokoju in znani slovenski pisatelj, praznoval je 10. t. m. v Novem mestu v frančiškanskem samostanu svojo sedemdesetletnico.

(Dijaški kuhinji) v Mariboru je daroval blagi g. dr. Jernej Glančnik, odvetnik v Mariboru, 100 gld., bl. g. grof Nugent, dijak v Pragi, 10 gld. in »Gambrinus« 1 gld. Bog plati!

(Celjska mestna hranilnica), ki je v nemških rokah, imela je 1891. l. 25.667 gld. 12 kr. dobička, lani pa le še 12.995 gld. 93½ kr. Slovenski južnoštajarska hranilnica in celjska posojilnica sta imeli 1891. l. skupaj dobička 14.684 gld. 19½ kr., lani pa že 23.439 gld. 78 kr. Te številke dovolj povedo.

(Zahvala). Slavna družba sv. Cirila in Metoda je blagovolila precejšno število lepih knjig darovati za knjižnico učencev, za kar se jej v imenu mladine dostojno zahvaljuje krajni šolski svet v Verzeji.

(Ljutomerska podružnica sv. Cirila in Metoda.) Prvomestnikom je izvoljen g. dr. Anton Mihalič, podpredsednikom vlč. g. dekan J. Skuhala, zapisnikarjem č. g. kaplan Fr. Brglez in blagajnikom g. Fr. Missia.

(Železniški promet) je med Zidanim mostom in Zagrebom bil 12. in 13. marcija popolnoma ustavljen, ker se je pri Zaprešiču utrgal usad in se usul na železniški tir.

(Ljutomerska hranilnica) je v nemških rokah. Da bi hranilnica volila v višjem volilnem razredu, plačuje prostovoljno več davka, kakor bi bilo treba. Tudi to ni prav, da pisarniški ravnatelj dobiva stalno plačo, kar je po pravilih prepovedano. Politična oblast sicer vé za vse to, vendar nič ne stori.

(Umrla) je zadnjo soboto v Mariboru blaga gospodična Marija Ipavica, sestra gg. dr. Gustava in Benjamina Ipavica, stara 75 let. Naj v miru počiva!

(Ponarejenih bankovcev) je šlo kupovat v Videm na Laškem več ljudij s Tolminskega, jeden iz Ljubljane. Najbrž so mislili, da se tam prodajajo ponarejeni bankovci v prodajalnicah, kakor užigalice. Političija je te kupce polovila in je vtaknila pod ključ.

(Učiteljske spremembe.) Ravnatelj je postal g. Peter Kapun, nadučitelj v Konjicah; nadučitelj v Rakovci g. Mart. Repič, učitelj v Novi cerkvi; in učiteljica na dekliški šoli na Ptujtu tamošnja podučiteljica gđc. Leopoldina Mayer.

(Pijan utonil.) Dne 12. t. m. večer ob 6. uri je padel 77letni kočar Janez Jančar pijan v mlako v hosti na Stavenskem vrhu blizu Radgone in utonil.

(Vojaške vesti.) Kakor se iz vojaških krogov poroča, izvršile se bodo letošnji jesen v ozemlju 3. voja nekatere premembe. Pešpolk št. 47., ki je že par let v Gradcu, premeščen bode v Gorico; dopolnilno poveljstvo in jeden bataljon pa ostaneta še zanaprej v Mariboru. Lovska bataljona št. 7 in 31 premeščena bodeta iz Gorice na Štajarsko in sicer prvi v Gradec, poslednji pa v Bruck. Kočno prideta še dva bosenska batalijona v Gradec.

(Na smrt obsojen) je bil te dni v Inomostu neki Jožef Mayr, ki je lani pri belem dnevu na državni cesti dve ženski, neko deklo in neko natakario umoril in na grozovit način razmesaril. Takrat je zavladal po Tiroljih silen strah. Jožef Mayr se je izgovarjal, da je bil popolnoma pijan, ko je storil umora.

(»Kajhar« na vrh.) Pri ptujskem »purkelmajstru«, peku g. Jožefu Orniku, so zemlje po dva krajcarja, in kdor le hoče, dobi še »Kajharja« na vrh.

(Celjski Sokol) priredi v čitalnici dne 24. t. m. ob 8. uri zvečer gledališko igro »Županova Micika« in veselico s tamburanjem in telovadbo. Določena vstopnina se bode porabila za sokolsko zastavo, odnosno za dotični fond. Dne 15. t. m. pa je Sokol sklenil, udeležiti se letos češke sokolske slavnosti v Pragi po večji deputaciji.

(Božja pot s Trsata v Loreto.) V proslavo 600letnice Marijine hišice v Loreti bo slavnostno romanje iz Trsata v Loreto in sicer dne 8. maja. Plačati je za vožnjo po morju in na železnici iz Reke do Lorete in nazaj v 3. razredu 6 gl., v 2. razredu 8 gl. in v 1. razredu 10. — Ako se jih dovolj oglasi za pot iz Lorete v Rim, bode tudi poskrbljeno, da se dobi znižana cena na železnicah. Oglasiti si je treba do 25. t. m. pri odobru v frančiškanskem samostanu na Trsatu.

(Mačka nos odjedla) je pri Št. Ilju v Slov. gor. v pretečenem mesecu umrla Mariji M. Ko so pokojnico na parah ležečo domači ljudje po noči nekaj časa samo pustili, spravila se je mačka nad svojo gospodinjo, in nos je zginil.

(Bela žena.) Dne 14. t. m. je umrla pri Sv. Ilju v Slov. gor. še le 22 let stara kmecica hči Hedviga Flucher, ki je bila lep izgled dekletom. Velika množica ljudstva jo je spremljala k večnemu počitku. Pred 6 tedni pa je umrl njen oče. Bog jima daj večni mir!

(Delavske plače od 1827—1890.) Do leta 1846. je znašala delavska plača brez hrane 37—40 kr.; od leta 1846—1855. zvišala se je na 40—60 kr.; leta 1859. so se hitro znižale na 30 kr. — ter se do leta 1872. povišale zopet na 97 kr. Sedaj se spreminjajo med 87—96 kr.

(Prebivalstvo Avstrije) od 1820—1890. Leta 1820. je bilo v Avstriji to stran Litave 13,850.806 — 1890. leta 23,632.863 prebivalcev, tako, da je v 70. letih pomnožilo se prebivalstvo za 10 milijonov.

(Obsojena) sta bila dne 13. t. m. od okrožnega sodišča celjskega zaradi krive trgovca Gust. Schmidl in J. Kreutzberger, prvi na šest, drugi na jeden teden zapora.

(Požar.) Dne 3. marcija zvečer se je unelo gospodarsko poslopje Antona Hrziča v Mihovcih pri Vel. Nedelji ter je ogenj vse vpepelil; le energičnemu gašenju sosedov in ljudij iz okolice je zahvaliti, da se požar ni zanesel tudi na sosednja poslopja. Užgala je najbrž hudobna roka.

(»Unio catholica«) je kot katoliška zavarovalnica zoper škodo po ognju in toži ter zoper pok zvonov bila ustanovljena od katoliških možev l. 1889. Sv. oče so udom podelili apostolski blagoslov. Zlasti se »Unio catholica« priporoča v zavarovanje zvonov zoper pok, in je dozdej omislila 60 novih zvonov skupne teže 14.600 kg.

(Umor in požar). Na Runči, okr. Ormož, zgodilo se je po noči od 11—12 t. m. veliko hudodelstvo. Viničar N. Simonič bil je namreč najprej umorjen, potem pa so mu roparji zažgali kočo, misleč, da se na ta način odvrne vsak sum ter bode dotičnik zgorel. Pa kakor vse kaže, bode hudobija prišla na dan. Na sumu je sosed Alojz Skuhala, ki je že pod ključem.

(Fara Sv. Lovrenc v Slov. gor.) je imela 1893. l. 92 udov družbe sv. Mohorja, 1894. leta že 176, v tem letu pa že šteje 225 udov t. j. 9·3%. Živela! Želeti bi bilo, da bi se obrok vplačevanja udnine podaljšal. Po zimi je pač malo zaslužka, radi tega tudi malo denarja.

(Nesreča v premogokopu.) V soboto se je v premogokopu pok. nadvojvode Albrehta v Karvinskem okrožju na Šleziškem unel jamski plin in je 53 premogarjev zgubilo življenje.

(Osepnice ali kozje) dobilo je kacic 30 vaščanov v Medjimurju ob štajarski meji in jih je že 10 umrlo. Bati se je, da se osepnice zatrosijo na Štajarsko v ljutomerski okraj.

(Duhovniške spremembe.) V stalni pokoj je stopil č. g. Franc Walter, župnik v Rajhenburgu. — Župnija Rajhenburg je razpisana do 23. aprila t. l.

(Priporočba.) Zavarovanja vseh vrst pri »Unio Catholica«, Gradec, Radecky-jeva cesta št. 1. Zastopniki na deželi se želijo.

Fulard-svila 60 kr.

do 3 gl. 35 kr. meter — japonska, kitajska itd. v najnovejših obrazilih in barvah, kakor tudi črna, bela in barvana Hennebergova svila meter po 35 kr. do 14 gl. 65 kr. — gladka, rižasta, karirana, pisana, damast itd. (blizo 240 razl. baž in 2000 razl. barv, obrazcev itd.) Poštine in carine prosto na dom. Vzorci obratno. Pošta v Švico se plača po dvoje.

Tovarne za svilo G. Henneberg (c. in kr. dvor. lif.) Zürich.

Loterijne številke.

Trst 16. marcija 1895: 27, 11, 34, 80, 5
Linc " " 36, 40, 81, 62, 44

Zahvala.

Za obile dokaze srčnega sočutja o priliki bolezni in smrti naše nepozabljive sestre

Marije Ipavic

izrekajo v svojem imenu in imenu vseh sorodnikov svojo najsrčnejšo zahvalo žalujoča sestra in brata.

Ivana Čampa, roj. Ipavic, vdova dvor. svetovalca.

Dr. Benjamin Ipavic, primarni zdravnik,

Dr. Gustav Ipavic, prakt. zdravnik.

Naznanilo.

Podpisani naznanja sláv. občinstvu, da ima kovačnico z orodjem in zraven kmetijsko poslopje na prodaj, ali da tudi v najem. Vse to leži na velikem prostoru, v veliki vasi. Pogoji se zvedo pri posestniku, Juriju Pernat-u v Mihovcih, fara Cirkovce, pošta Pragersko.

2-2

Za vsako faro, za vsaki poštno-uradni okraj in za vsako okolico, kjerkoli je ljudska šola, se razumna, spoštovana in krepostna oseba kot

opravnik in posrednik

proti ozira vrednem postranskem zaslužku od nekega avstrijskega finančnega zavoda prve vrste nastavlja. Ponudbe pod „III.895“ Gradec poste restante.

8-25

V najem

vzeti želim hišo za trgovino v primernem kraju. Naslov: A. S. poste restante Radkersburg.

2-3

Hiša na prodaj

v Rogatecu v sredi trga za trgovca, krčmarja ali družega obrtnika pripravna. Več pové Ignacij Mikuš v Tlakah, pošta Rohitsch.

3-3

Oskrbnik,

zanesljiv, z izvrstnimi spričevali, želi v tej lastnosti ali pa v kako službo druge vrste l. aprila t. l. vstopiti. Je v najboljših letih, čvrst in zdrav, slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi vešč, ter praktičen v poljedelstvu, v kultiviranju travnikov, v živinoreji, v ribarstvu in umni riboreji, kakor tudi v gozdarstvu, v lovu ter nekoliko v vinarstvu.

Blagovoljne ponudbe pod „Oskrbnik“, poste restante „Kranj“, Kranjsko.

3-3

ZAHVALA.

Najsrečnejšo zahvalo izrekam tem potom vsem za sočutje ter obilno vdeležbo pri pogrebu našega preljubega sina, oziroma brata

Hinko-ta Šnuderl,

bivšega podučitelja v Št. Ilju pod Turjakom,

kateri je dne 3. sušca vsled dolgotrajne mučne bolezni na svojem domu previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal. Osebito se zahvaljujem domači preč. duhovščini, bl. gosposdu ravnatelju c. kr. učiteljišča v Mariboru, Henriku Šreiner, slav. učiteljstvu tukaj, v Hajdinu, v Šmarjeti na Dravskem polju, drugim gosposdom iz Maribora in obitelji g. Hrena.

Ranjcega, po katerem žalujejo mati in bratje, priporočujemo vsem sorodnikom in prijateljem v blag spomin in molitev.

V Št. Janžu na Dr. polju, dne 10. sušca 1895.

Josip Šnuderl,
brat ranjcega.

Vosek

kupi **Franč Gert**, medar v Mariboru, gosposke ulice, kilo po 1 gld. 35 kr. do 1 gld. 40 kr. Če se pošlje vosek po pošti, plačam ga takoj po prejetju.

Ob enem priporočam svoj priznani dober vrtnarski vosek, ki je posebno dober za zamazovanje sadnih dreves, katere so zajci poškodovali. Razprodajalcem dajem velik rabat.

3-3

Hočete

od živine in perutnine več dobička imeti? Dajajte njim

3-10

apno za poklajo,

česar vam ne bode nikdar žal. 5 kg po pošti 1 gld. 20 kr., 100 kg 20 gld. — iz Dunaja.

Mihael Barthel in Comp., Dunaj X., Keplergasse 20/g (Dopisuje se slovenski).

Kneippova kava

v rudečih zavitkih s podobo župnikovo, nadomeštuje **bohovo kavo.**

od bratov

Oelz

v Bregenz-u.

V kraje, kjer se naši pridelki ne dobé, razpošiljamo poštno zavitke po gld. 2-10.

1-10

OVES

„Willkomm“.

Ta težki oves napreduje v vsaki zemlji prav dobro in je v planinskih deželah med vsemi sortami najzgodnejši in plodnejši; ima visoko in prav dobro slamo za krmo in se ne poleže. Zadostuje, ker se mora ta oves redko sejati, 50 kil za plug, cena za kilo 25 kr., 50 kil 9 gld. 50 kr. 100 kil 18 gld. Vreča po 5 kil franko na vsako pošto postajo gld. 1-70.

Dupovski oves, zelo ploden napreduje najbolj v pešeni zemlji; 50 kil 6 gld. 50 kr., 100 kil 12 gld. z vrečo na postajo **Konjice**.

Razpošilja ga, dokler bo kaj, **oskrbništvu graščine Golič pri Konjicah**, (Štajersko.) 1-5

Tinct. Stomach. comp.

Št. Jakobove želodčne kapljice so jako dobro domače zdravilo, povpešujejo prebavljanje in tek. Steklenica 60 kr. in 1 gld. 20 kr. Kot izvrstno domače zdravilo je znan **dr. Lieberjev živčni lek (Tinct. chinae nervitonica comp.)** — Varnostna znamka † in sidro — Steklenica 1 gld., 2 gld. in 3 gld. 50 kr. Pripravljav se pravilno v lekarni

M. Fanta v Pragi. Glavna zaloga: lekarna sv. Ane v Bozenu in lekarna „pri zlatem medvedu“ v Gradcu. Dobiva se tudi v drugih lekarnah v Gradcu in Mariboru. 12-40

Alleluja!

Velikonočni napevi za mešan zbor. (lahki) (štiri velikonočne pesmi, Regina coeli in Te Deum) zložil **Ign. Hladnik** op. 22. Cena 63 kr.; dobé se pri skladatelju v Novomestu na Dolenskem. 2-3

Lekarna „Zum goldenen

Reichsapfel“

J. PSERHOFER'S

I. Singerstrasse št. 15

Wien.

Kričistilne kroglice, nekdanje imenovane **univerzalne kroglice**, zaslužijo to ime po pravici, ker je veliko moč. Od več desetletij sem so te kroglice razširjene in malo takih družin je, pri katerih se to sredstvo ne bi našlo. Od mnogih zdravnikov se te kroglice priporočajo kot izvrstno domače zdravilo, posebno pri boleznih vsled **slabega prebavanja** in **zaprtega telesa**.

Jedna škatljica s 15 kroglicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljavi po povzetju 1 gld. 10 kr. Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati poštnine in stane: 1 zavitek kroglic 1 gld. 25 kr., 2 zavitki 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr., 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kakor jeden zavitek se ne pošilja.)

Prosimo, da se izrečno zahteva „J. Pserhoferjeve kričistilne kroglice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis **J. Pserhofer** in sicer v **rdečih** pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Bernhardov liker, iz planinskih rož, W. O. Bernharda v Bregencu zoper različne želodečne bolezni. 1 stekl. fl. 2'60, 1/2 stekl. fl. 1'40, 1/4 stekl. 70 kr.

Balzam za ozeblino J. Pserhoferja 1 posodica 40 kr., prosto poštnine 65 kr.

Trpotčev sok, ena steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštnine prosto.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštnine prosto 65 kr.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge framacetične specialitete, ki so bile po vseh avstrijskih časopisih oznanjene, in ako niso v zalogi, se na zahtevanje naročajo. — **Razpošiljana po pošti** se točno odpravljajo proti gotovini, večja naročila proti povzetju.

☛ Pri dopošiljavi denarja (po poštni nakaznici), stane poštnina dosti manj, kakor po povzetju. ☛ 11-12

Življenska esenca (Pražke kapljice) steklenica 22 kr.

Angleški balzam, steklenica 50 kr.

Fijakerski prašek, zoper kašelj itd. 1 škatljica 35 kr., poštnine prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuje rast las, škatljica 2 gld.

Univerzalni plašter prof. Stuedela posodica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Univerzaina čistilna sol A. W. Bullricha, domače sredstvo proti slabi prebavi. 1 zavitek 1 fl.